

[Click here to enter text.](#)

Biblioteksafgiftsnævnet

Sekretariatet:
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tel : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

31. oktober 2018

Biblioteksafgiftsnævnets afgørelse i sag 18/00576 - klage fra Laila Hodell over afslag på biblioteksafgift

Resume

Sagen vedrører en klage af 12. februar 2018 fra Laila Hodell (herefter "Klager") over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelser af henholdsvis 18. december 2017 og 5. februar 2018 om afslag på biblioteksafgift for titlerne "*Freja & Lilletor*", "*Maia & Alexander*", "*Røde vej*", "*Mirja & Mattis*", "*Verdens tag*", "*Vølund Smed*", "*Rejsen*", "*3 Stjernefortællinger*", "*Nils Holgersens forunderlige rejse*", "*Hoter & Estrid*" og "*Nissen fra Nürnberg*".¹

Slots- og Kulturstyrelsen har truffet afgørelse om, at Klager ikke er berettiget til at modtage biblioteksafgift for de nævnte titler, fordi nogle af titlerne vedrører cd'er eller bånd uden litterært bogforlæg (ad 1 nedenfor), og fordi Klager enten ikke er oversætter eller forfatter til de resterende titler (ad 2 og 3 nedenfor).

Sagens faktiske omstændigheder

Den 18. december gav Slots- og Kulturstyrelsen afslag på biblioteksafgift for de ovennævnte titler. Afslaget skete på baggrund af korrespondance mellem Klager og Slots- og Kulturstyrelsen fra ultimo september 2017.

Den 14. januar 2018 klagede Klager over afslaget til Slots- og Kulturstyrelsen.

Den 5. februar gav Slots- og Kulturstyrelsen endeligt afslag på biblioteksafgift. Klager blev i afslaget gjort opmærksom på muligheden for at klage til Biblioteksafgiftsnævnet.

Den 12. februar 2018 fremsendte Klager sin klage til Biblioteksafgiftsnævnet

Den 27. februar 2018 fik Slots- og Kulturstyrelsen oversendt klagen fra Biblioteksafgiftsnævnet med anmodning om en udtalelse i sagen.

¹ Visse af titlerne er afkortede her, se fulde titler nedenfor under Nationalbibliografiens registrering.

Den 23. marts 2018 fremsendte Slots- og Kulturstyrelsen sin udtalelse til klagen.

Den 16. april 2018 fremsendtes Slots- og Kulturstyrelsens udtalelse til Klager med henblik på eventuelle bemærkninger. Klager fik en frist herfor til 30. april 2018. Biblioteksafgiftsnævnet har ikke modtaget bemærkninger fra klager.

Den 6. september 2018 afholdte Biblioteksafgiftsnævnet møde om sagen.

Klagens indhold og Slots- og Kulturstyrelsens begrundelse for afslag

Klager har klaget over, at hun ikke får biblioteksafgift for:

1. ”*Freja & Lilletor*”, ”*Maia & Alexander*”, ”*Røde vej*”, ”*Mirja & Mattis*”, ”*Verdens tag*”, ”*Vølund Smed*”, ”*Rejsen*” og ”*3 Stjernefortællinger*”, der er dramatiserede fortællinger udgivet på cd eller kassettebånd.

2. ”*Nils Holgersens forunderlige rejse*”, der er skrevet af Selma Lagerlöf og oversat til dansk og indlæst på cd som lydbog.

3. ”*Hoter & Estrid*” og ”*Nissen fra Nürnberg*”, der er skrevet af Ebbe Kløvedal Reich og indlæst på cd som lydbog.

Ad 1

Styrelsen har givet afslag på titlerne ”*Freja & Lilletor*”, ”*Maia & Alexander*”, ”*Røde vej*”, ”*Mirja & Mattis*”, ”*Verdens tag*”, ”*Vølund Smed*”, ”*Rejsen*” og ”*3 Stjernefortællinger*”, fordi de ikke kan anses som lydbøger, da de ikke har et litterært bogforlæg.

Klager modtager støtte fra ’rådighedsbeløb for grammofonplader mv.’ for disse titler, undtagen ”*Vølund Smed*”, ”*Rejsen*” og ”*3 Stjernefortællinger*”.

Klager har mulighed for at søge andel i rådighedsbeløbet for ”*Vølund Smed*”, ”*Rejsen*” og ”*3 Stjernefortællinger*”.

Ved en fejl har titlerne ”*Freja & Lilletor*”, ”*Maia & Alexander*”, ”*Mirja & Mattis*” og ”*Verdens tag*” på kassettebånd udløst biblioteksafgift til klager. Slots- og Kulturstyrelsen har oplyst, at titlerne vil udgå af biblioteksafgiften for 2018.

Titlerne ”*Freja & Lilletor*”, ”*Maia & Alexander*”, ”*Mirja & Mattis*”, ”*Røde vej*” og ”*Verden tag*”, der også har musik og udøvende musikere og sangere, udløser andel i rådighedsbeløb for grammofonplader mv. til klager.

Ad 2

Slots- og Kulturstyrelsen har givet afslag på titlen ”*Nils Holgersens forunderlige rejse*”, idet det kun er oversætteren af ”*Nils Holgersens forunderlige rejse*”, der kan få biblioteksafgift for lydbogen. Klager er ikke oversætter af titlen.

Ad 3

Slots- og Kulturstyrelsen har givet afslag på titlerne ”*Hoter & Estrid*” og ”*Nissen fra Nürnberg*”, idet det kun er forfatteren, der kan få biblioteksafgift for lydbøgerne ”*Hoter & Estrid*” og ”*Nissen fra Nürnberg*”.

Slots- og Kulturstyrelsens bemærkninger til afgørelsen

Slots- og Kulturstyrelsen fremkom den 23. marts 2018 med følgende bemærkninger til Biblioteksafgiftsnævnet:

”Det er kun forfattere og oversættere af litteratur indlæst på lydbånd, cd, mp3 og netlydbøger, der berettiger til biblioteksafgift. Den indlæste tekst skal være udgivet i bogform enten som fysisk bog eller e-bog og fremgå af Nationalbibliografiens registrering. Tidligere nævnsafgørelser fastlægger endvidere, at lydbøger skal have et litterært bogforlæg for at udløse biblioteksafgift.

Titlerne Freja & Lillelor”, ”Maia & Alexander”, ”Røde vej”, ”Mirja & Mattis”, ”Verdens tag”, ”Vølund Smed”, ”Rejsen” og ”3 Stjernefortællinger” har ikke et litterært bogforlæg udgivet som fysiske bøger eller e-bøger, og styrelsen vurderer derfor, at de ikke berettiger.

Det er styrelsens vurdering, at titlen ”Nils Holgersens forunderlige rejse” ikke berettiger til biblioteksafgift til Laila Hodell, idet det ikke fremgår af Nationalbibliografiens registrering, at Laila Hodell har oversat ”Nils Holgersens forunderlige rejse fra svensk til dansk. Det er kun oversætteren af ”Nils Holgersens forunderlige rejse, der kan få biblioteksafgift for lydbogen.

Det er styrelsens vurdering, at Laila Hodells bidrag som bearbejder og redaktør på titlerne ”Hoter & Estrid” og ”Nissen fra Nürnberg” ikke berettiger til biblioteksafgift, idet det kun er forfatteren, der kan få biblioteksafgift for lydbøgerne ”Hoter & Estrid” og ”Nissen fra Nürnberg”.

Slots- og Kulturstyrelsen fastholder afgørelsen for alle indklagede titler. Styrelsen kan henholde sig til sine afgørelser i sagen og de deri anførte begrundelser”.

Nationalbibliografiens registrering

Af Slots- og Kulturstyrelsens udtalelse af 23. marts 2018 fremgår følgende:

Ad 1. Titlen ”Freja & Lillelor” udgivet på cd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: ”ved Laila Hodell, fortæller: Thomas Winding; medvirkende: Luise Hodell m.fl.; musik: Jørgen Esping, Anders Koppel, Carl Nielsen.”

Titlen ”Freja & Lillelor” udgivet på kassettebånd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: ”manuskript, sangtekster og tilrettelæggelse: Laila Hodell i samarbejde med Frejas børn; medvirkende: Thomas Winding m.fl.”

Titlen "Maia & Alexander" udgivet på cd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: " ved Laila Hodell, fortæller: Karsten Pharao; medvirkende: Stefan Hoffenberg m.fl.; musik: Anders & Thomas Koppel m.fl.; musernes sang: Anisette og Billie Koppel."

Titlen "Maia & Alexander" udgivet på kassettebånd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: "manuskript, sangtekster og tilrettelæggelse: Laila Hodell i samarbejde med Frejas børn; medvirkende: Karsten Pharao m.fl."

Titlen "Røde vej" udgivet på cd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: "ved Laila Hodell, medvirkende: Eva Gjedsted m.fl.; musik: Anders Koppel m.fl.; heste sang: Erich Brandt Eriksen & Jørgen Esping".

Titlen "Røde vej" udgivet på kassettebånd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: " manuskript, tilrettelæggelse og sangtekster: Laila Hodell; medvirkende: Bertel Torne m.fl."

Titlen "Mirja & Mattis" udgivet på cd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: " ved Laila Hodell, fortæller: Luise Hodell; medvirkende: Mathias Hoffenberg m.fl.; musik: Thomas Koppel m.fl.; luissang: Anisette Koppel".

Titlen "Mirja & Mattis" udgivet på kassettebånd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: "manuskript, sangtekster og tilrettelæggelse: Laila Hodell; medvirkende: Luise Hodell m.fl."

Titlen "Verdens tag" udgivet på cd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: "ved Laila Hodell, fortæller: Kasper Gaardsøe; medvirkende: Pia Cohn m.fl.; musik: Luise Hodell m.fl."

Titlen "Verdens tag" udgivet på kassettebånd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn i Nationalbibliografien: " medvirkende: Kaspar Gaardsøe m.fl.; musik: Luise Hodell, Charlotte Hallberg, Anders Koppel, Sv.Å. Lorens Christensen, Stig Møller, Kristian Kyhl m.fl.; manuskript og tilrettelæggelse: Laila Hodell".

Titlen "Vølund Smed om elverfolket højt mod nord" udgivet på cd er registreret med koden Indlæst tekst (lydbog) og koden for supplerende generel materialebetegnelse lydoptagelse, musik i Nationalbibliografien: " forfatter: Laila Hodell; indlæser: Karsten Pharao".

Titlen "Rejsen fortællinger fra Inuit eskimoiske myter og sagn" udgivet på cd er registreret med søge-/opstillingskode for musikoptagelser mv. Historier. Børn og koden Indlæst tekst (lydbog) Nationalbibliografien: "tekst ...: Laila Hodell, musik: Tom Lundén & Pia Cohn, Frejas Børn; medvirkende: Jonathan m.fl."

Titlen "3 stjernefortællinger fra universet Helios, Nordstjernen, Karlsvognen" udgivet på cd er registreret med koden for supplerende generel materialebetegnelse lydoptagelse, musik i Nationalbibliografien: " tekst: Laila Hodell, musik: Tom Lundén & Frejas Focus; fortæller: Bertel Torne & Laila Hodell".

Titlerne "Freja & Lilletor", "Maia & Alexander", "Røde vej", "Mirja & Mattis", "Verdens tag", "Vølund Smed", "Rejsen" og "3 Stjernefortællinger" er udelukkende registreret på cd eller kassettebånd med musik og udøvende kunstnere. Disse modtager ikke biblioteksafgift, men kan søge om andel i Rådighedsbeløb for grammofonplader mv. Laila Hodell modtager allerede andel i rådighedsbeløbet for titlerne "Freja & Lilletor", "Maia & Alexander", "Røde vej", "Mirja & Mattis" og "Verdens tag".

Ad 2. Titlen "Nils Holgersens forunderlige rejse" udgivet på cd er registreret med koden Indlæst tekst (lydbog) og koden for supplerende generel materialebetegnelse lydoptagelse, musik i Nationalbibliografien: " forfatter: Selma Lagerlöf; indlæser: Thomas Winding".

Titlen "Nils Holgersens forunderlige rejse" er også udgivet i bogform, dvs. titlen har et litterært bogforlæg. Bogen er skrevet af Selma Lagerlöf og oversat til dansk. Oversætteren fremgår ikke af registreringen i Nationalbibliografien på cd'en. Her er det kun oversætteren, der kan få biblioteksafgift for lydbogen og bogen.

Ad 3. Titlen "Hoter & Estrid" udgivet på cd er registreret med koden Indlæst tekst (lydbog) og koden for supplerende generel materialebetegnelse lydoptagelse, musik i Nationalbibliografien: " af Ebbe Kløvedal Reich, redigeret af Laila Hodell; fortæller: Marianne Tønsberg".

Titlen " Nissen fra Nürnberg" udgivet på cd er registreret med koden Indlæst tekst (lydbog) i Nationalbibliografien: "forfatter: Ebbe Kløvedal Reich; indlæser: Marianne Tønsberg".

Titlerne "Hoter & Estrid" og "Nissen fra Nürnberg" er også udgivet i bogform, dvs. titlerne har et litterært bogforlæg. Bøgerne er skrevet af Ebbe Kløvedal Reich. Her er det kun forfatteren, der kan få biblioteksafgift for lydbøgerne og bøgerne. Laila Hodell har medvirket som redaktør på lydbogen "Hoter & Estrid". Redaktører er ikke berettiget til biblioteksafgift.

Retsregler

Bekendtgørelse af lov om biblioteksafgift (LBK nr. 1175 af 17/12/2002) som ændret ved lov om ændring af lov om biblioteksafgift (LOV nr. 676 af 08/06/2017)

§ 2. Berettigede til at modtage afgift efter denne lov er

1. forfattere, hvis trykte bøger, e-bøger, fysiske lydbøger og netlydbøger er udgivet på dansk, medmindre der er tale om en oversættelse eller en gendigtning, genfortælling eller bearbejdelse fra fremmedsprog,
 2. oversættere samt personer, der foretager gendigtning, genfortælling eller bearbejdelse af fremmedsprogede trykte bøger, e-bøger, fysiske lydbøger og netlydbøger til dansk,
 3. illustratører, billedkunstnere, fotografer og komponister, hvis frembringelser indgår i de i nr. 1 nævnte trykte bøger, e-bøger, fysiske lydbøger og netlydbøger eller selvstændigt er udgivet i bogform i Danmark,
 4. illustratører, som over for Slots- og Kulturstyrelsen dokumenterer, at deres frembringelser særligt er udført til oversættelser, gendigtninger, genfortællinger eller bearbejdelser af fremmedsprogede værker til dansk, og
 5. andre bidragydere til de i nr. 1 og 3 nævnte trykte bøger, e-bøger, fysiske lydbøger og netlydbøger, såfremt det over for Slots- og Kulturstyrelsen dokumenteres, at der er tale om væsentlige bidrag til en titel. Dog udbetales der ikke afgift for bidrag, der er frembragt som led i et ansættelsesforhold, som omfatter redaktionelt arbejde.
- Stk. 2. Der ydes kun afgift efter stk. 1, nr. 5, for bidrag, der er godkendt som væsentlige bidrag til en titel inden udgangen af 2002. Stk. 3. Berettigede efter stk. 1, nr. 2, modtager kun en tredjedel afgift. Berettigede efter stk. 1, nr. 5, modtager kun to tredjedele afgift.

§ 6

Administrationen af biblioteksafgiften varetages af Slots- og Kulturstyrelsen. Stk. 2. Klager over fordelingen af biblioteksafgift efter lovens §§ 1-5 skal for et givet finansår være indgivet til Biblioteksstyrelsen senest 8 uger efter afgiftens fordeling.

§ 7

Afgørelser truffet af Slots- og Kulturstyrelsen efter § 6, stk. 2, kan indbringes for et af kulturministeren nedsat nævn, der har den endelige administrative afgørelse. Ministeren fastsætter nærmere regler for nævnets virksomhed.

Biblioteksafgiftsnævnets afgørelse

Klagen drejer sig om, hvorvidt Klager har krav på biblioteksafgift for en række udgivelser, der alle er udgivet på cd eller kassettebånd. Det er Klagers opfattelse, at der er tale om lydbøger, og at hun har krav på biblioteksafgift herfor.

(i) For titlerne *"Freja & Lilletor"*, *"Maia & Alexander"*, *"Røde vej"*, *"Mirja & Mattis"*, *"Verdens tag"*, *"Vølund Smed"*, *"Rejsen"* og *"3 Stjernefortællinger"* gælder, at der er tale

om selvstændige værker, der er udgivet på CD, uden at disse har et litterært forlæg. Disse titler udløser ikke biblioteksafgift.

Nævnet henviser helt overordnet til, at biblioteksafgiften er en kulturstøtteordning, som forudsætter, at der foreligger en bog eller et bidrag til en bog, jf. også biblioteksafgiftslovens § 2, stk. 1.

Nævnet henviser endvidere til tidligere nævnspraksis, der fastslår, at lydbøger skal have et litterært bogforlæg for at udløse biblioteksafgift. Det forhold, at der ved en fejl er udbetalt biblioteksafgift for titlerne "*Freja & Lilletor*", "*Maia & Alexander*", "*Mirja & Mattis*" og "*Verdens tag*" ændrer ikke herved.

(ii) Titlen "*Niels Holgersens forunderlige rejse*", som er indlæst som lydbog, er en udgivelse med et litterært, svensk bogforlæg. Alene oversætteren kan få biblioteksafgift herfor, jf. biblioteksafgiftslovens § 2, stk. 1, nr. 2. Klager er ikke oversætter af titlen.

(iii) Titlerne "*Hoter & Estrid*" og "*Nissen fra Nürnberg*" er begge tillige udgivet i bogform og har således også et litterært bogforlæg. Da imidlertid Klager ikke er forfatter til disse to bøger, har hun ikke krav på biblioteksafgift, jf. biblioteksafgiftslovens § 2. Det forhold, at Klager har medvirket som redaktør på lydbogen "*Hoter og Estrid*", udløser ikke biblioteksafgift.

På baggrund af ovenstående kan nævnet derfor ikke give Klager medhold i klagen. Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse stadfæstes.

Hanne Kirk
Formand